

OBRAZLOŽENJE RAZLOGA I CILJEVA DONOŠENJA PLANA

1. Razlozi donošenja

Važeći Plan gospodarenja otpadom s brodova na području pod upravljanjem Županijske lučke uprave Mali Lošinj donesen je 20. siječnja 2022. godine (KLASA: 342-21/22-01/02, URBROJ: 2107-1-7-22/01-2-5). Lučka kapetanija Rijeka dala je suglasnost na njega 5. siječnja 2022. godine, KLASA: UP/I-342-21/21-02/60, URBROJ: 530-04-5-2-22-2.

Člankom 56.a Pomorskog zakonika („Narodne novine“ br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19) propisano je da su lučke uprave dužne donijeti i primijeniti Plan za prihvrat i rukovanje otpadom i ostacima tereta, i to uz konzultacije s predstavnicima korisnika luka i drugim zainteresiranim osobama i tijelima. Plan ovjerava nadležna lučka kapetanija s rokom valjanosti od tri godine. Jednako je propisano člankom 61. Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 72/21), prema kojem tijelo koje upravlja lukom donosi i primjenjuje plan za prihvrat i rukovanje brodskim otpadom za razdoblje od tri godine, uz savjetovanja tijekom izrade plana i nakon njegova donošenja. Člankom 3. stavkom 1. točkama 6. i 7. Uredbe o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke („Narodne novine“ br. 110/04) propisano je da luka mora imati prihvatna postrojenja sposobna prihvatiti vrstu i količinu otpada i ostataka tereta s obzirom na plovne objekte koji je uobičajeno koriste, bez nepotrebnog kašnjenja, te da mora biti objavljen plan lokacija prihvatnih postrojenja s opisom vrsta otpada, popisom operatera i opisom postupaka.

Rok valjanosti važećeg Plana od tri godine istekao je 5. siječnja 2025. godine, zbog čega je potrebno donijeti novi Plan.

Osim toga, od donošenja važećeg Plana nastale su promjene u radu luka koje, u smislu članka 56.a stavka 8. Pomorskog zakonika i članka 61. stavka 7. Pravilnika, zahtijevaju usklađivanje Plana. Odluka o utvrđivanju lučkog područja u lukama otvorenim za javni promet županijskog i lokalnog značaja na području Primorsko-goranske županije više je puta mijenjana i dopunjavana, posljednji put 2026. godine (Službene novine Primorsko-goranske županije br. 28/26). Zakon o gospodarenju otpadom izmijenjen je Narodnim novinama br. 142/23. Promijenjen je i popis operatora i lučkih uređaja za prihvrat otpada, a dostupni su i novi podaci o prometu luka i količinama prihvaćenog otpada za razdoblje 2023.–2025. godine. Plan je usklađen i s predloženim novim Lučkim tarifama, osobito u dijelu usluge ispumpavanja sanitarnih otpadnih voda iz crnih tankova.

S obzirom na opseg promjena, predlaže se donošenje novog Plana umjesto potvrde postojećeg.

Najvažnije novosti u odnosu na dosadašnji Plan odnose se na:

- razradu sustava izravnih i neizravnih naknada za prihvata i rukovanje brodskim otpadom,
- procjenu potrebnih kapaciteta lučkih prihvatnih uređaja na temelju podataka o prometu i količinama otpada po lukama,
- ažurirani popis operatora, lučkih uređaja i vrsta otpada koje se prihvaćaju u pojedinim lukama,
- prihvata otpadnih voda stacionarnim uređajem za prepumpavanje u luci Mali Lošinj,
- detaljnije uređenje izuzeća od prethodne informacije o isporuci otpada i ovlasti Lučke kapetanije,
- prikaz lokacija spremnika za prihvat broskog otpada za sve luke i bazene,
- postupak ulaganja prigovora o neadekvatnosti lučkih prihvatnih uređaja.

Dosadašnji Plan naplatu je uređivao u općim crtama, pozivanjem na Lučke tarife i načelo „onečišćivač plaća“. Novim se Planom razrađuje sustav izravnih i neizravnih naknada. Neizravnu naknadu plaćaju svi brodovi neovisno o tome predaju li otpad. Za brodice koje imaju zaključen ugovor o stalnom vezu u komunalnom i nautičkom dijelu luke određuje se godišnji paušal u visini 5% pristojbe za vez, a za brodice i jahte u tranzitu paušal u visini 1% cijene veza. Propisuju se i kriteriji za umanjenje naknade za brodove koji udovoljavaju zahtjevima MARPOL konvencije, poticajna subvencija za predani tekući otpad visoke viskoznosti te izvješćivanje nadležnog ministarstva o troškovima i količinama otpada. Time se naknade usklađuju s člankom 60. stavkom 3. točkom 2. Pravilnika, prema kojem moraju biti pravične, transparentne, jednostavno utvrdive i nediskriminirajuće te odražavati stvarne troškove usluga.

Dosadašnji Plan kapacitete je ocjenjivao jednom općom tvrdnjom da udovoljavaju potrebama korisnika. Novim se Planom procjena temelji na podacima o broju vezova i prometu svake luke te o količinama otpada prihvaćenim u razdoblju 2023.–2025. godine, uz prikaz vrsta i kapaciteta spremnika po lukama. Tako se osigurava da kapacitet i dostupnost uređaja odgovaraju potrebama brodova koji uobičajeno koriste luke, pri čemu se potreba za uređajima i njihova dostupnost utvrđuju za svaku luku zasebno.

Novim se Planom ažurira popis operatora i lučkih uređaja za prihvat te uređuje prihvat pojedinih vrsta otpada po lukama. U luci Mali Lošinj otpadne vode iz brodova, jahti i brodica prepumpavaju se stacionarnim uređajem izravno u kanalizacijski sustav, čime se omogućuje i usluga ispumpavanja sanitarnih otpadnih voda iz crnih tankova predviđena novim Lučkim tarifama.

Detaljnije se uređuju izuzeća od obveze dostave prethodne informacije o isporuci otpada, izuzeće brodova u linijskom prometu uz poseban ugovor i potvrdu Lučke kapetanije te postupanje Lučke kapetanije pri dopuštanju ili zabrani isplavljenja brodova bez predaje otpada. Lokacije spremnika za prihvat broskog otpada prikazuju se za sve luke i bazene i javno objavljuju, čime se ispunjavaju zahtjevi članka 3. stavka 1. točke 7. Uredbe i članka 61. stavka 4. Pravilnika. Korisnicima luka osigurava se jasan postupak ulaganja prigovora na propisanom obrascu, uz mogućnost obraćanja nadležnom ministarstvu i Lučkoj kapetaniji.

2. Ciljevi donošenja

Donošenjem novog Plana žele se postići sljedeći ciljevi:

- osigurati kontroliran prihvata, sakupljanje, skladištenje i obradu broskog otpada,
- spriječiti ispuštanje broskog otpada u more i njegovo nekontrolirano odlaganje na kopnu,
- zaštititi morski okoliš i zdravlje ljudi,
- osigurati uvjete za odvojeno sakupljanje broskog otpada radi njegove ponovne uporabe i recikliranja,
- uskladiti kapacitete i dostupnost lučkih prihvatnih uređaja s potrebama brodova koji uobičajeno koriste luke, bez nepotrebnog kašnjenja brodova,
- osigurati pravične, transparentne, jednostavno utvrdive i nediskriminirajuće naknade koje odražavaju stvarne troškove prihvata i rukovanja otpadom,
- osigurati sigurnost ljudi i okoliša tijekom isporuke i prihvata broskog otpada,
- jasno odrediti obveze Lučke uprave, operatora, koncesionara, zapovjednika brodova i agenata,
- osigurati korisnicima luka jasan i dostupan postupak ulaganja prigovora,
- osigurati javnu dostupnost informacija o lučkim prihvatnim uređajima, radnom vremenu, kontaktima operatora i naknadama,
- uskladiti Plan s važećim propisima i Lučkim tarifama,
- uključiti korisnike luka i ostalu zainteresiranu javnost u postupak donošenja Plana.

3. Očekivani učinci

Donošenjem novog Plana očekuje se učinkovitiji i pregledniji prihvata broskog otpada, bolja zaštita mora, ujednačeno i transparentno postupanje prema korisnicima luka te jasna podjela odgovornosti svih osoba uključenih u postupak prihvata i rukovanja broskim otpadom.

Plan ovjerava nadležna lučka kapetanija s rokom valjanosti od tri godine. Stupa na snagu osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči i mrežnim stranicama Lučke uprave.

Predmet savjetovanja je cjelovit tekst Nacrta Plana. Sukladno članku 61. stavcima 2. i 3. Pravilnika, savjetovanje se provodi s korisnicima luka, lokalnim nadležnim tijelima, operatorima lučkih uređaja za prihvata otpada, brodarima i drugim zainteresiranim osobama i tijelima, tijekom izrade Plana i nakon njegova donošenja. Zainteresirana javnost može dostaviti prijedloge, primjedbe i mišljenja na sve njegove odredbe u roku od 30 dana od dana objave poziva na mrežnoj stranici Lučke uprave.

Nakon završetka savjetovanja razmotrit će se svi pravodobno zaprimljeni prijedlozi i primjedbe te će se, prije donošenja konačnog teksta, izraditi i objaviti izvješće o provedenom savjetovanju s javnošću.